

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové příležitosti pro slovenské občany z pohledu českého občanství a obráceně aneb česko-slovenské sblížení

Slovensko patřilo do konce března roku 2022 ke státům, které nepřistupují vstřícně k držitelům dvou či více občanství. Pokud totiž slovenský občan chtěl na základě vlastního rozhodnutí nabyt občanství jiného státu, přicházel tím o slovenské občanství. Toto se změnilo v aprílový den roku 2022, kdy nabyla účinnosti novela slovenského zákona o státním občanství, která omezuje případy pozbytí slovenského občanství při nabytí jiného státního občanství. Slovensko se tak vrací ke státům, které přistupují k dvojímu občanství benevolentněji. Slovenský občan, který žije dlouhodobě v České republice, tak nově nepřijde o své slovenské občanství, pokud se rozhodne nabyt české občanství.

Obecně o dvojím občanství

Dvojí občanství, tedy jev, kdy jedna osoba má dvě či více státních občanství, bylo historicky považováno za jev spíše negativní^[1], když zejména nedemokratické státy^[2] chtěly nad svými občany vykonávat státní moc bez omezení ze strany jiného státu, a proto se tomuto jevu snažily bránit. Postupně však států, které odmítají dvojí občanství, ubývá a naopak státy své podmínky pro držení dvojího občanství uvolňují, respektive snaží se spíše hledat řešení situací, které dvojí občanství přináší, než dvojí občanství zakazovat. Tuto tendenci lze ilustrovat i na České republice, na vývoji zákona o českém občanství z roku 1993^[3] a na zásadní změně přístupu, kterou v roce 2014 přinesl současný zákon o českém občanství^[4]. Ale také lze tuto tendenci ilustrovat na vývoji *Úmluvy o omezení případů vícečetného občanství a o vojenských povinnostech v případech vícečetného občanství* přijaté na půdě Rady Evropy, kdy původní znění z roku 1963, které bylo velmi proti dvojímu občanství, se zásadně změnilo a stalo mnohem benevolentnějším k otázce dvojího občanství.

Bránit dvojímu občanství lze mezinárodním právem či vnitrostátní úpravou, což lze ilustrovat na zmíněné *Úmluvě o omezení případů vícečetného občanství a o vojenských povinnostech v případech vícečetného občanství* či na postupných změnách právní úpravy v České republice.

Slovensko a dvojí občanství z pohledu historie

Od roku 2010, kdy byl slovenský zákon o občanství^[5] novelizován zákonem č. 250/2010 Z. z.^[6], se Slovensko stalo státem, který neumožňoval svým občanům nabyt vlastním rozhodnutím cizí občanství, aniž by přišli o své slovenské občanství. Do té doby se slovenské občanství pozbývalo, pokud o to slovenský občan výslovně požádal. Slovensko tímto krokem v roce 2010 reagovalo na benevolentnější udělování občanství v sousedním Maďarsku^[7]. Důsledkem této změny byla ta skutečnost, že od roku 2010 poklesl zájem slovenských občanů žijících mimo území Slovenska snažit se nabyt státní občanství státu, kde žijí, protože by tak přišli o své slovenské občanství.

Slovenští občané, kteří dlouhodobě žijí například v České republice, tak zůstávali v režimu trvalého pobytu, a to i přesto, že v České republice žijí dlouhodobě a třeba zde mají své nejbližší, svůj majetek a své zájmy. A přestože splňovali podmínky pro nabytí českého občanství a o české občanství by měli zájem.

Slovensko a dvojí občanství po aprílu 2022

Na aprílový den roku 2022 tedy došlo z pohledu dvojího občanství na Slovensku ke změně, která je příznivá pro všechny zájemce o další občanství ke svému stávajícímu slovenskému.

Z mého pohledu je škoda, že změna není velkorysejší a nejde o úplné uvolnění možnosti mít dvojí občanství, ale jde toliko o zmírnění podmínek, za kterých zůstane slovenskému občanovi slovenské občanství i v situaci, kdy na základě vlastního rozhodnutí nabude jiné občanství.

Novela tedy přináší slovenským občanům větší šanci zachovat si slovenské občanství. K zachování však dojde toliko při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 9 odst. 18 slovenského zákona o občanství. K zachování slovenského občanství tak dojde, pokud slovenský občan nabude občanství státu, kde má povolený pobyt po dobu alespoň pěti let a současně se po uvedenou dobu na území tohoto státu skutečně zdržuje. Bohužel novela (a ani důvodová zpráva k ní) již nevysvětluje, co je míněno skutečným zdržováním se na území po dobu alespoň pěti let; jistě to ovšem nebude chápáno tak, že by dotyčný nemohl za pět let opustit území vůbec. Pokud slovenský občan nově nabude jiné státní občanství, musí uvedenou skutečnost do 90 dnů oznámit slovenskému ministerstvu vnitra, kdy za neohlášení hrozí pokuta do výše 330 EUR.

Další změny z pohledu slovenského občanství

Zmíněná aprílová novela slovenského občanství přináší i další změny.

Jednou ze změn je přidání požadavku na absenci bezpečnostní hrozby jako podmínky pro udělení slovenského občanství[8]. Jedná se o požadavek, který je znám i v českém prostředí. Na rozdíl od českého prostředí však slovenský zákon o občanství nevylučuje možnost soudního přezkumu rozhodnutí založeného na zjištění údajné bezpečnostní hrozby žadatele. A dokonce i slovenský ústavní soud – na rozdíl od toho českého – podporuje právo soudního přezkumu zamítavých rozhodnutí založených na údajné bezpečnostní hrozbě[9]. V této části je tedy slovenský přístup rozhodně přívětivější než český přístup, který je navíc poměrně kontroverzní[10].

Jinou změnou je potom poměrně zajímavá a pro české zájemce o slovenské občanství velmi přívětivá možnost prominutí povinnosti prokázat znalost slovenského jazyka a všeobecných znalostí o Slovensku českým občanům[11]. Opět se jedná o odlišný přístup ve vztahu k českému prostředí, kdy české ministerstvo vnitra je co do povinnosti prokázat znalost českého jazyka a českých reálií velmi přísné. Ze strany Slovenska se jedná o milý ústupek českým občanům.

V souvislosti se zmírněním podmínek pro pozbytí slovenského občanství nabytím jiného potom novela přináší možnost navrácení slovenského občanství těm, kteří o slovenské občanství mezi lety 2010 a 2022 přišli.

Závěr

Považuji benevolentní přístup k dvojímu občanství za ten správnější. Proto vítám novelu slovenského zákona o občanství, i když mám za to, že novela mohla být ještě benevolentnější a podmínky, za kterých se nepozbývá slovenské občanství nabytím jiného, nikoliv pouze zmírnit, ale úplně uvolnit. Každopádně je tato novela dobrou zprávou pro všechny slovenské občany, kteří dlouhodobě žijí například v České republice a doposud neusilovali o české občanství, protože nechtěli přijít o své slovenské občanství. Nyní se již takového důsledku obávat nemusejí.

JUDr. Hugo Körbl,

advokát a autor komentáře k zákonu o státním občanství

E-mail: info@akkorbl.cz

[1] Srov. KÖRBL, Hugo. Zákon o státním občanství České republiky: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2019, s. 24. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-736-1.

[2] Proto i mezinárodní dohody o zamezení vzniku dvojího státního občanství byly většinou uzavírány mezi socialistickými státy, jak uvádí Emmert. EMMERT, František. Dvojí občanství v českém právu. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 15. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-284-7.

[3] Zákon č. [40/1993](#) Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, v účinném znění.

[4] Zákon č. [186/2013](#) Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), v účinném znění.

[5] Zákon č. 40/1993 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky o štátnom občianstve Slovenskej republiky, v účinném znění (dále jen „slovenský zákon o občanství“).

[6] Zákon č. 250/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

[7] Ficov zákon zrušil dvojaké občianstvo. Hospodárske noviny. 2010. Dostupné také z: <https://slovensko.hnonline.sk/308394-ficov-zakon-zrusil-dvojake-obcianstvo>

[8] Srov. ustanovení § 7 odst. 1 písm. j) slovenského zákona o občanství.

[9] Srov. rozdíl mezi například nálezem Ústavního soudu Slovenské republiky ze dne 12. 12. 2018, sp. zn. PL. ÚS 8/2016, a nálezem Ústavního soudu České republiky ze dne 7. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 3474/20.

[10] KÖRBL, Hugo. K zamítnutí návrhu na zrušení § 26 zákona o státním občanství Ústavním soudem. Epravo.cz. 2019. Nebo KÖRBL, Hugo. Zákon o státním občanství České republiky: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2019, s. 171-175. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-736-1.

[11] Srov. ustanovení § 7 odst. 1 písm. h) bod 2. slovenského zákona o občanství.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)